

Горан Зељић

ORCID 0000-0003-4720-8784

Учитељски факултет Универзитета у Београду

Акценти као правописни знаци у правописној и уџбеничкој литератури – методички осврт

Увод

Процес утврђивања језичке норме једне језичке заједнице назива се *језичка стандардизација (нормирање језика)* и подразумева формирање експлицитне норме¹, која представља скуп ортографских, ортоепских и граматичких правила о употреби једног језика. Такав језик називамо *стандардним* или *књижевним језиком*, чија су правила утврђена у правопису (обухватају ортографску норму – правила о писању – и ортоепску норму – правила о изговору речи – акценат), нормативној граматици и речнику тога језика².

Дакле, ортоепска норма је битан део језичке стандардизације. Примарно односи се на *говорни језик* као један од два облика реализовања стандардног (књижевног) језика³ и подразумева правила о изговору речи, тј. њихов акценат. Конкретно, акценти представљају „нарочито истицање висине или јачине појединих делова речи или реченице у говору са жељом да се ти делови издвоје, постану чујнији, аудибилнији”⁴. Та ортоепска стандардизација подразумева правила о дистрибуцији акцента у српском језику, и као таква унета је у сва три темељна стуба нашег стандардног језика. Дакле, представљена је у граматицима (у којима су сви примери акцентовани у складу са нормом)⁵, правописним приручницима⁶ и нормативним речницима⁷, у којима су одреднице

¹ D. Škiljan, *Pogled u lingvistiku*, Zagreb 1987, с. 148.

² Ibid.

³ Ј. Јокановић-Михајлов, *Прозодија и говорна култура*, Београд 2012, с. 7.

⁴ А. Пецо, *Основи акцентологије српскохрватског језика*, Београд 1991, с. 13.

⁵ Ђ. Даничић, *Мала српска грамика*, Беч 1850; С. Новаковић, *Српска грамика*, Београд 1902; М. Стевановић, *Савремени српскохрватски језик (Грамитички системи и књижевнојезичка норма)*, Београд 1991; Ж. Станојчић, Љ. Поповић, *Грамика српског језика*, Београд 2008.

⁶ С. Чутурило, *Српски правопис за школску употребу*, Панчево 1884; М. Петровић, *Српски правопис за средње школе*, Нови Сад 1914; А. Белић, *Правопис српскохрватског књижевног језика*, Београд 1923 и издање из 1952; М. Пешикан, Ј. Јерковић, М. Пижурица, *Правопис српског језика*, Нови Сад 1993 и издање из 2010 године.

⁷ Какви су *Речник српскохрватског књижевног језика* (Матица српска/Матица хрватска 1967–1976; шестотомник) и *Речник српског језика* (Матица српска, 2007).

акцентоване у складу са акценатском нормом српског књижевног језика. То подразумева да у новоштокавским говорима, уместо једноакценатског, двоакценатског, троакценатског или, чак и петоакценатског система⁸, који се јављају у дијалектима, имамо четвороакценатски систем са јасно утврђеним правилима о дистрибуцији акцента. Та правила⁹ посвећена су месту акцента, и најкраће подразумевају да речи најчешће имају један акценат¹⁰, да су носиоци акцента самогласници или слоготворно *p* (нпр. *први*), да акценат не може бити на последњем слогу, да једносложне речи могу имати само силазне акценте (нпр. *пут*), те да се не акцентују проклитике. Коначно, системски је решено да се стране речи унесене у српски језик прилагођавају нашој акцентуацији (нпр. фр. *Русо* а не *Русо*¹¹, лит. *Бразаускас* а не *Бразаускас*)¹². У примеру *Русо* забележена је и поста акценатска дужина, која има и фонолошке вредности, на пример у разликовању властитих имена¹³ у инструменталу попут:

Ишао сам са Драганом у биоскоп.
мушки род – Драган

Ишао сам са Драганом у биоскоп.
женски род – Драгана

Акценти у уџбеничкој граматичкој литератури

Први додир са акцентима, ученици имају у основној школи. У оквиру области која се бави правилним (из)говором, дате су неке битније карактеристике акцената. Он се тада не бележи, није уведен као графички/правописни знак, већ се истицањем слога на коме је акценат ученици упућују на место нагласка. На пример:

*ПРИ-по-вет-ка, гра-МА-ти-ка, чо-ко-ЛА-да, би-бли-о-ТЕ-ка*¹⁴.

У датом приручнику, посвећеном граматици у петом разреду, налазимо први пут истицање да се различитим нагласком може променити смисао речи¹⁵, попут

⁸ А. Пецо, *Акценатска читанка за више разреде основне школе*, Београд 1973, с. 13.

⁹ Ђ. Даничић, *Српски акценти*, Београд–Земун 1925; А. Пецо, *Основи акцентологије...*; М. Стевановић, *Књига о акценту књижевног језика*, Београд 1991; М. Дешић, *Српски акценат с лакоћом*, Београд 1992.

¹⁰ Изузетак су нпр. вишесложни суперлативи придева, попут *најједноставнији* (Јокановић-Михајлов, 2012: 67).

¹¹ У литератури (Станић 1973; Симић 1998; Јокановић-Михајлов 2012; Дешић 2015) не постоји јединствен став о томе да ли и како прилагорити изговор позајмљеница из француског језика.

¹² П. Ивић и др., *Српски језички приручник*, Београд 2006, с. 87 и 231.

¹³ У српском језику има више парова властитих имена код којих се род у инструменталу разликује само у акценатској дужини, нпр. *Александар – Александра; Бојан – Бојана; Бобан – Бобана, Бранко – Бранка; Владан – Владана; Горан – Горана; Душко – Душка* итд.

¹⁴ В. Ломпар, *Грамматика 5, српски језик и књижевност за 5. разред основне школе*, Београд 2019, с. 91.

¹⁵ Ibid., с. 91.

О-ба-ви-ти – „урадити нешто”: *о-БА-ви-ти* – „омотати нешто”.

Такође, различит нагласак може означити и други облик исте речи, што се најчешће везује за деклинацију. Нпр.: *и-МЕ-на* – номинатив мн.:

И-ме-на – генитив јд.¹⁶

Припрема за увођење акцената обављена је још у млађим разредима, када су се ученици упознали са слогом као гласовном језичком јединицом која се остварује јединственим артикуалционим захватом¹⁷. Тада, на том узрасту, речи су дељене на слоге са истицањем самогласника, односно слоготворног *р* као носилаца слога. На тај начин полако је развијана ученичка свест о прозодијским карактеристикама говора и то не само на часовима српског језика већ и на настави музичке културе.

У шестом разреду уводимо акценатске знаке и то прво дуге (дугоузлазни и дугосилазни), јер их ученици лакше распознају. Опет, потпуно исправно, истиче се да се на основу дужине акцентованог слога могу разликовати два хомонима, нпр.

скУп – именица: *скУУп* – придев; *кАда* – прилог: *кААда* – именица¹⁸.

Са забележеним акцентом, нпр.

млада – именица у значењу „невеста”: *млада* – придев у ж. роду¹⁹.

Као разликовно обележје ауторка уводи и дужине неакцентованог, најчешће последњег слога у речи, на основу којег се разликују различити облици једне речи који се исто пишу. У реченицама које следе, именица *орман* у другој је у множини, са дугим финалним слогом:

*Узми ствари из тог ормана. Узми ствари из тих ормана*²⁰.

У оба случаја, ако бисмо забележили и акценте и акценатску дужину, оба знака била би правописна.

На основношколском нивоу у граматичким приручницима постоји део посвећен правопису српског језика. Као наставни садржаји из правописа обрађени су и правописни знаци, међутим, међу њима нема акценатских знакова, јер ни програмом нису предвиђени иако, видели смо, у делу посвећеном акцентима као прозодијским јединицама постоје у ствари примери који сведоче у прилог томе да се акценатски знаци могу појавити у писаном тексту, те да их можемо третирати и као правописне знаке.

¹⁶ Ibid., с. 92.

¹⁷ Ж. Станојчић, Љ. Поповић, *Грамматика српског језика...*

¹⁸ В. Ломпар, *Српски језик за 6. разред основне школе*, Београд 2017, с. 119.

¹⁹ Ibid., с. 121.

²⁰ Ibid., с. 119.

Акценти као правописни знаци у правописним приручницима

Иако су део ортоепске норме, акценти су део и ортографије, јер их правописна норма сврстава у правописне знаке, заједно са знаком прекида (...), апострофом (’), знаком дужине (ˆ) и другим, помоћним, знацима²¹.

Ако погледамо хронолошки, акценатски знаци су прво своје место међу правописним знацима нашли у правопису Стева Чутурила и то под називом *наглас*²² (*четири нагласа*). Док Чутурило не даје инструкције када их треба писати, М. Петровић за акценатске знаке истиче да их у писању употребљавамо заједно са знаком за дужину и апострофом²³. Дакле, бележимо их у писању и то у „граматичким делима, где је из научних разлога потребно истакнути акценат. У обичном писању употребимо акценат, само онде, где се две речи само акцентом разликују једна од друге, а из смисла је теже разабрати, у коме је значењу употребљена: пас, пас, град, град, коље, коље, мири, мири”²⁴.

У *Правопису* из 1923. године, конкретно, у оквиру знака ˆ (није му дат назив *генитивни знак*), којим, како Белић каже, обележавамо да је реч у генитиву множине (нпр. *женá*), аутор истиче да се акценатски знаци употребљавају „када се хоће, ради јасноће текста, да обележи смисао какве речи која се по гласовима слаже са другом каквом речју, па би могло бити неспоразума око њена смисла: ја сам сам био ту и сл.”²⁵.

У *Правопису* МС/МХ из 1960. акценатски знаци сврстани су у правописне знаке са за нашу аналізу битном реченицом да се поред стручне литературе „употребљавају када је потребно означити неку реч која је у свему осим у акценту слична с каквом другом речју”, са примерима *град* (туча): *град* (место), *могу* (1. л. јд.): *могу* (3. л. мн.), *сам* (заменица): *сам* (краћи, енклитички облик глагола *јесам*) итд.²⁶. Правописна норма, још из Белићева времена (али не и у издању двеју Матица из 1960. године) у случајевима *хомонимије* прописује и употребу *генитивног знака* (ˆ) у последњем случају и то у облику заменице *сáм*, нпр. *Ја сам сáм то урадио*²⁷.

У Дешићевом школском правопису²⁸, акценатски знаци су део правописних знакова, и како аутор истиче, „треба их писати онда када из контекста није јасно значење речи: Пао је град (лед) – Пао је град (место)”²⁹.

²¹ М. Пешикан, Ј. Јерковић, М. Пижурца, *Правопис српскога језика*, Нови Сад 2010, с. 14.

²² Иако у садржају приручника стоји термин акценат (акценат слова, стр. 45), в. С. Чутурило, *Српски правопис...*, с. 6.

²³ М. Петровић, *Српски правопис...*, с. 39.

²⁴ Ibid.

²⁵ А. Белић, *Правопис српскохрватског књижевног језика*, Београд 1923, с. 153 и 1952, с. 106.

²⁶ М. Стевановић, Љ. Јонке, ур., *Правопис српскохрватскога књижевног језика*, Нови Сад–Загреб 1960, с. 123.

²⁷ Г. Зељић, *Генитивни знак*, „Српски језик“ 2019, XXIV, с. 664.

²⁸ М. Дешић, *Правопис српског језика – школско издање*, Београд 2015.

²⁹ Ibid., с. 192.

Када је у питању бележење акцента, правописни приручник Р. Симића из 2016. у односу на остале правописе не само што прво већину примера акцен-тује³⁰, већ акценту посвећује и једно поглавље (поглавље бр. 19 – Реч и на-гласак)³¹. Али, за разлику од других правописних приручника, у Симићевом се бележењу акцената у писаном тексту још мање говори, јер се њихова употреба своди само на стручне радове³².

Примери бележења акцената у писаним текстовима

На основу литературе, како граматичке, тако и правописне, можемо на-вести следеће случајеве у којима се акценат бележи у писаном тексту.

1. Стилска средства – ритам (метрички образац)³³
 - а) **Мирише** кафа – дељен топли оброк³⁴. (јампски једанаестерац³⁵)
 - б) Куда те гони, где ли те баца
нагон **таштине?** – Захвата тама
јабуку родну с гране постања³⁶. (дактило-трохејски десетерац³⁷)
 - в) Из очију њиних **језера** се црне³⁸. (амфибрашки дванаестерац³⁹)
2. Семантика (хомонимија)
 - а) Једва се дисало у јари која је **била** из каменог тла⁴⁰.
хомоними *бити* (тући, ударати некога) и *бити* (помоћни глагол)
 - б) Најгоре је што се мора све **слагати**⁴¹.
хомоними *слагати* (ређати нешто на гомилу) и *слагати* (рећи лаж)
 - в) **Угледајући** се на све оне што су били мудри, смислио да његова прва дужност није у бризи за себе⁴².
 - г) Сви изреда тужно се **згледају**⁴³.
згледати (се) – свршени гл. : *згледати (се)* – несвршени и учестали према *згледати*

³⁰ Не само у правописном речнику, као у П60.

³¹ Р. Симић, *Српски правопис*, Београд 2016, с. 99.

³² Ibid., с. 101.

³³ М. Тешић, А. Јовановић, *Као да нешто драгоцено држим на окупу (два метричка питања)*, [у:] *Звук, метар и смисао у поезији Милосава Тешића*, ур. Ј. Делић и А. Јовановић, Београд–Требиње 2016, с. 581 и даље; Л. Коен, *Метар и традиција*, [у:] *Милосав Тешић, песник*, ур. А. Јовановић и Д. Хамовић, Краљево 1998, с. 111 и даље.

³⁴ М. Тешић, *У тесном склопу, изабране и нове песме*, Београд 2015, с. 189.

³⁵ Метрички образац овог метра приказан графички је СЈСЈСЈСЈС.

³⁶ М. Тешић, *У тесном склопу...*, с. 169.

³⁷ ЈССЈСЈССЈС.

³⁸ М. Тешић, *Калопера Пера*, Београд 2018, с. 19.

³⁹ СЈССЈСЈ СЈССЈС.

⁴⁰ А. Ками, *Странац*, Београд 1989, с. 67.

⁴¹ Ј. Франичевић Плочар, *Вир*, Загреб 1987, с. 216.

⁴² В. Иго, *Јадници*, књ. I, Београд 1968, с. 207.

⁴³ В. Иго, *Јадници*, књ. III, Београд 1968, с. 141.

д) Ах, како је тужно **погледао** он⁴⁴.

погледати (се) – свршени гл. : *погледати (се)* – несвршени и учестали према *погледати*

ђ) Месец, све сјајнији, помаљао се иза **облака**⁴⁵.

облак, ген. јд. *облака* – ген. мн. *облака*

Закључак

У оквиру наставе српског језика акценатски систем се учи у другом циклусу основношколског образовања, дакле почев од петог разреда основне школе. Анализа уџбеничке литературе показали су наставни садржаји посвећени прозодистици системски представљени, да је пажња указана пре свега правилима о дистрибуцији акцената, али и акцентима као средству за значењско разликовање речи. Иако је српски језик међу језицима у којима није нужно обележавање акцената у писаном исказу, у неким случајевима у вези са значењем речи писање акцента може бити средство уз помоћ којег би се две речи истог графемског склопа а различитог значења разликовале. У пракси, таквих ситуација је мало, јер се оне решавају контекстуално, тј. контекст је „носилац семантичке компоненте и због тога нема опасности, или нема опасности у највећем броју случајева, да ће написани текст бити погрешно схваћен”⁴⁶. Међутим, примери које смо приказали показују да је писање акцената мотивисано не само значењем речи (пре свега у погледу хомонимије), већ је понекад и део стилских изражајних средстава, када песник доследно поштује метрички образац и чак мења стандардизовани квантитет и квалитет акцента једне речи. У правописним приручницима на ову функцију акцената, пошто су већ сврстани у правописне знаке те су део писаног текста, недовољно је указано. Наиме, пажња је више усмерена на њихов изглед и врсту гласа који је носилац акцента (само самогласници и слоготворно *p*), док нема ни речи о томе када их треба писати⁴⁷. Парадоксално је, дакле, да је ученицима, видели смо још у петом разреду основне школе, представљена српска акцентуација (и врсте акцента и правила о дистрибуцији акцената), па још и ситуације када акценте пишемо, а да у правописном приручнику, који би требало да да инструкције када ове правописне знаке треба писати о томе нема ни помена. Чак је и А. Пецо, који је иначе био против бележења акцената чак и у правописним речницима⁴⁸, дозвољавао могућност да би се „у правописне приручнике акценти могли уносити у оним случајевима гдје та супрасегметална компонента писане ријечи носи у себи и семантичко обиљежје, гдје је акценат фонолошки

⁴⁴ Ibid., с. 269.

⁴⁵ Ibid., с. 167.

⁴⁶ А. Пецо, *Основи акцентологије...*, с. 240.

⁴⁷ М. Пешикан, Ј. Јерковић, М. Пижурца, *Правопис српскога језика...*, с. 140.

⁴⁸ А. Пецо, *Основи акцентологије...*, с. 243.

релевантан⁴⁹. Према томе, ваљало би управо реченицом попут ове, уз допуну о стилској функцији у оквиру поезије, допунити постојећи текст о акцентима као правописним знацима у правописним приручницима и то повезати са правилом о употреби генитивног знака којим се такође исказује семантичка разлика између двају хомонима (нпр. *Слушао је савете пријатеља* (један пријатељ): *Слушао је савете пријатеља*⁵⁰). То исто треба урадити и у уџбеничкој граматичкој литератури у обради правописних знакова, чиме би се оправдало сврставање акценатских знакова у правописне.

Литература

- Белић А., *Правопис српскохрватског књижевног језика*, Београд 1923.
- Белић А., *Правопис српскохрватског књижевног језика*, Београд 1950.
- Пецо А., *Акценатска читанка за више разреде основне школе*, Београд 1973.
- Пецо А., *Основи акцентологије српскохрватског језика*, Београд 1991.
- Ломпар В., *Српски језик за 6. разред основне школе*, Београд 2017.
- Ломпар В., *ГраMATика 5, српски језик и књижевност за 5. разред основне школе*, Београд 2019.
- Караџић В., *Писменица сербскога језика по говору простога народа*, Беч 1814.
- Зељић Г., *Генитивни знак*, „Српски језик“ 2019, XXIV, с. 659–674.
- Škiljan D., *Pogled u lingvistiku*, Zagreb 1987.
- Даничић Ђ., *Мала српска граматика*, Беч 1850.
- Даничић Ђ., *Српски акценти*, Београд–Земун 1925.
- Станојчић Ж., Поповић Љ., *ГраMATика српскога језика*, Београд 2008.
- Јокановић-Михајлов Ј., *Прозодија и говорна култура*, Београд 2012.
- Којен Л., *Метар и традиција*, [у:] *Милосав Тешић, песник*, ур. А. Јовановић и Д. Хамовић, Краљево 1998.
- Станић М., *За културу језика*, Београд 1973.
- Петровић М., *Српски правопис за средње школе*, Нови Сад 1914.
- Дешић М., *Српски акценат с лакоћом*, Београд 1992.
- Дешић М., *Правопис српског језика – школско издање*, Београд 2015.
- Тешић М., Јовановић А., *Као да нешто драгоцено држим на окупу (два метричка питања)*, [у:] *Звук, метар и смисао у поезији Милосава Тешића*, ур. Ј. Делић и А. Јовановић, Београд–Требиње 2016.
- Пешикан М., Јерковић Ј., Пижурица М., *Правопис српскога језика*, Нови Сад 2010.
- Стевановић М., Јонке Љ. ур., *Правопис српскохрватскога књижевног језика*, Нови Сад, Загреб 1960.
- Стевановић М., *О акценту говора књижевног језика*, „Књижевност и језик“ 1990, XXXVII, 4, с. 293–312.

⁴⁹ А. Пецо даје још два случаја у којима би се акценти бележили и то у речима ијекавског изговора са двосложним рефлексима старог вокала ѐ и у неким речима страног порекла (*ibid.*, с. 243).

⁵⁰ Г. Зељић, *Генитивни знак...*

Стевановић М., *Савремени српскохрватски језик (Граматички системи и књижев-нојезичка норма)*, Београд 1991.

Стевановић М., *Књига о акценту књижевног језика*, Београд 1991.

Ивић П., Клајн И., Пешикан М., Брборић Б., *Српски језички приручник*, Београд 2006.

Пипер П., Клајн И., *Нормативна граматика српског језика*, Нови Сад 2013.

Симић Р., *Српски правопис*, Београд 2016.

Речник српскохрватскога књижевног језика I–VI, Нови Сад–Загреб 1967–1976.

Речник српског језика, Нови Сад 2007.

Чутурило С., *Српски правопис за школску употребу*, Панчево 1884.

Новаковић С., *Српска граматика*, Београд 1902.

Извори

Ками А., *Странац* (превод Зорица Хаџи-Видојковић), Београд 1989.

Иго В., *Јадници*, I–IV (превод Мита Ракић), Београд 1968.

Тешић М., *У тесном склопу, изабране и нове песме*, Београд 2005.

Тешић М., *Калопера Пера*, Београд 2018.

Franičević Pločar J., *Vir*, Zagreb 1987.

Акценти као правописни знаци у правописној и уџбеничкој литератури – методички осврт

Апстракт

У раду се анализирају правописна правила о бележењу акцената која су дата у уџбеницима граматике српског језика на основношколском и средњошколском нивоу, те у правописним приручницима, почев од Чутуриловог правописа из 1884. године, преко Матичиних правописа до Дешићевог и Симићевог правописног приручника. У првом плану јесу правила о употреби акценатских знакова у писаном тексту. Анализом ће бити обухваћени примери из књижевности (поезије и прозе) да би било утврђено у којим ситуацијама треба бележити акценат у писаном тексту и која је притом његова функција.

Кључне речи: правопис српског језика, правописни знаци, акценат, методика српског језика

Accents as Orthographic Signs in Orthography and Textbook Literature – a Methodical Review

Abstract

In this paper, the author analyzes the orthographic rules for writing accents in the textbooks of Serbian grammar at primary and secondary level, as well as in orthographic manuals. At the forefront, there are rules for the use of accent marks in written text. The analysis will cover examples from literature (poetry and prose) to determine in which situations the accents should be placed on the written text and what its function is. The orthoepic norm is an essential part of linguistic standardization. Primarily, it refers to spoken language as one of two forms of realization of standard (literary) language and implies rules for pronunciation of words, i.e. their accents. This orthoepic standardization implies rules for the distribution of accents in the Serbian language, and as such is entered into all three basic pillars of

our standard language – in normative grammars, orthography manuals, and normative dictionaries (the exception being, for example, the syllable superlatives of an adjective, like the *najjednostavniji*), that the accent carriers are vowels or the syllable *r* (eg. *prvi*), that the accent cannot be on the last syllable, that monosyllables can only have descending accents (eg. *put*) and not accentuating accents. Finally, it was systemically resolved that the foreign words entered into the Serbian language are to be adapted to our accent (eg fr. *Ruso* and not *Ruso*, lit. *Brazauskas* and not *Brazauskas*).

Students come across the accents in the primary school first. Within the area of correct (spoken) speech, some important features of the accents are given. It is not written at the time, it is not introduced as a graphic / spelling sign, but rather by emphasizing the style in which students are emphasized in the place of the stress. For example *PRI-po-vet-ka*, *gra-MA-ti-ka*. Already at that age, for the first time, it is emphasized that different stresses can change the meaning of words, e.g. *O-ba-vi-ti* („to do something“) and *o-BA-vi-ti* („to wrap something“), and to mark another form of the same word, which is most commonly associated with declension, e.g. *i-ME-na* (nominative plural) vs. *I-me-na* (genitive singular) Later, in six grade, accent marks are introduced, first long ones, as students can more easily recognize them. Again, quite correctly, it is pointed out that, based on the length of the accented syllable, two homonyms can be distinguished, e.g. *skUp* – noun: *skUUp* – adjective; *kAda* – adverb: *kAAAda* – noun, or with a recorded accent, e.g. *mlada* – noun meaning „bride“: *mlada* – adjective in feminin. Although they are part of the orthoepic norm, accents are also part of orthography, because the spelling norm puts them in spelling signs, along with the break sign (...), apostrophe (’), genitive sign (’), and other, auxiliary, signs (e.g. in the current spelling of 2010). A note about accent writing in the text is already found in Milan Petrovic (orthography manual from 1914), which states that accent characters are used in writing together with the length character and apostrophe, when two words differ only in accent from another, e.g. *grad* and *grad*. The analysis of the spelling literature showed that over time the instruction on writing accents has been lost, and thus in the current Matica srpska’s orthography, although they are orthographic signs, there is no indication when they should be written, thus making them categorized as orthographic. The examples we have shown in the paper prove that accent writing is motivated not only by the meaning of words (primarily in terms of homonymy), but is sometimes also part of stylistic means of expression, when the poet consistently adheres to the metric pattern and even changes the standardized quantity and quality of the accent of a word. Based on these examples from literature, both poetry and prose, the paper recommends that the orthography manuals emphasize in the orthography manual that the emphasis in the text is noted when it is phonologically relevant.

Key words: Serbian orthography, accent, orthographic signs, Serbian language methodology

Goran Zeljić – PhD, Associate Professor for the subjects *Serbian Language 1*, *Serbian Language 2*, *Orthography* and *Speech Culture*. He has been working at the Teacher Education Faculty, University of Belgrade, since 1997. He obtained his PhD degree in 2012 at the Faculty of Philology, University of Belgrade, Group of Language Sciences. He is the author of three monographs – *Steady Constructions in the Newspaper Language* (2005), *Morphological-Semantic Characteristics of Numbers in Serbian Language* (2016) and *Orthography and Language Norm* (2020) – and forty scientific papers. The field of interest is the orthographic norm of the Serbian language.

goran.zeljic@uf.bg.ac.rs